

ØKONOMI

» Biokraft på Skogn gjør om avfall til biogass

Prima vare: Laborant Christina Stavne tar prøver av fiskeavfallet som er det viktigste råstoffet i biogassproduksjonen. Prøvetakingen skal sikre at Biokraft leverer prima vare, sekunda ikke.

Uhell: Til tross for vellykket oppstart av fabrikk, ble likevel operatør og elektriker Stian Wiik skadet i en arbeidsulykke.

Besøk: Biokraft på Skogn får mange nysgjerrige besøkende. Her blir tre klimaforskere ønsket velkommen av Håvard Wollan. Fra venstre Ragnhild Freng Dale i Vestlandsforskning og Jennifer West og Helene Amundsen i Cicero.

Bussene i Trøndelag får ikke kjøre på kuskit og død laks

På Skogn blir død oppdrettslaks og kuskit til klimavennlig drivstoff, men bussene i Trøndelag får foreløpig ikke denne kortreiste og klimasnille gassen.

»Skogn Det grønne skiftet

- Lukta kommer fra Norske Skog, bedyrer Håvard Wollan. Han er administrerende direktør i Biokraft, som har bygd et stort produksjonsanlegg på Fiborgtangen. Wollan slår igjen bildøra og ønsker velkommen til Biokrafts fabrikk på Skogn i Levanger, ved siden av Norske Skogs papirfabrikk. Verdens største biogassfabrikk er nabo med verdens største papirfabrikk.

Stank

Han skylder altså på naboen, omtrent som når du slipper en fis og skylder på sidemannen. Det lukter ikke godt ytterst på Fiborgtangen. En nærliggende tanke er at stanken kommer fra kuskit, råtnende oppdrettslaks, kyllingavfall og de andre godsakene som er råstoff for

biogassproduksjonen.

Men Wollan insisterer på at lukta kommer fra to digre, åpne kummer som består av treflis som ikke kan brukes av naboen, og som derfor er et avfallsprodukt fra Norske Skogs papirfabrikk. Treflisene blir forbehandlet før de føres i rør til Biokraft, der de sammen med kuskit, laks, kylling og mye annet blir gjort om til biogass.

Det er altså en slags skylddeling når det gjelder stank. Men som det er blitt sagt ved cellulosefabrikker, blant annet om den beryktede Ranheimslukta som hører historien til, og som voksne trondhjennere husker:

- Det lukte' pæng, sa folk på Ranheim.

Tjener allerede penger

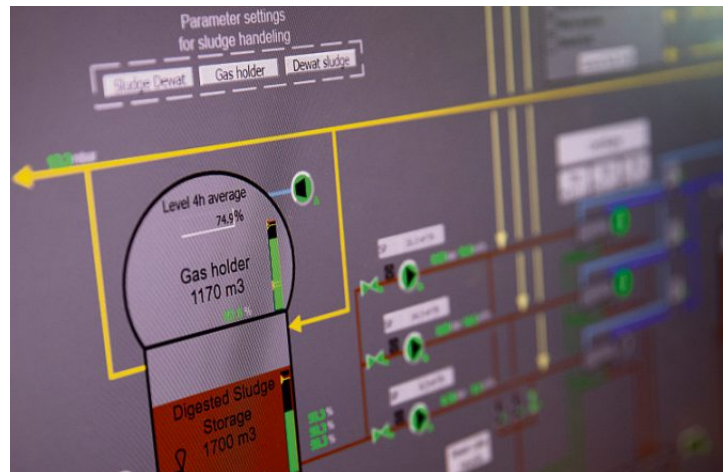
Stanken var uløselig knyttet til arbeidsplasser, aktivitet og

Les mer:

Les flere økonominyheter på adresa.no

Biosuksess: Håvard Wollan mener Biokraft har satt verdensrekord i vellykket oppstart. Sjefen i biogassfabrikken ønsker å mange-doble produksjonen av biogass.
Foto: RUNE PETTER NESS

Overvåkes: Produksjonen ved Biokraft på Skogn foregår tilnærmet helautomatisk. Prosessen fra råttent råstoff til klimavennlig biogass overvåkes fra skjermer.

Helautomatisk: Siden produksjonen foregår helautomatisk, kan operatør Trond Ove Matberg like gjerne overvåke gassfabrikken hjemmefra som fra kontoret på Fiborgtangen.

Avfall: Avfall fra kyllingslaktning går fra problem til å bli løsning når det blir til biogass.

verdiskaping. Det gjør det også for Biokraft, selv om bedriften foreløpig kun har 15 ansatte, men skal bli over 100. Til gjengjeld tjener verdens største biogassfabrikk penger.

- Biokraft hadde positiv kontantstrøm allerede seks måneder etter oppstarten i juni 2018, forteller Håvard Wollan.

Han sier at fabrikkene fungerer som den skal, og at de nå er oppe i 90 prosent av full produksjonskapasitet.

- Vi har satt verdensrekord

- Jeg kan ikke forstå annet enn at vi har satt verdensrekord i vellykket oppstart, sier Biokraft-direktøren.

Omsetningen i 2019 er budsjettet å bli rundt 250 millioner kroner. Det er til nå investert 500 millioner kroner i fabrikkene. I år og neste år blir det investert nye 300 millioner, slik at det samlet

vil være puttet rundt 800 millioner kroner i verdens største biogassfabrikk.

Produksjonen av biogass er en kombinasjon av industriell logistikk og biologi, drevet av at ideen om at avfall kan bli en verdifull og etterspurt vare. Selvdød laks fra oppdrettsmerder langs hele norskekysten, slakte-avfall fra kyllingproduksjon, kuskitt, treflis og andre råstoffer blir forbehandlet slik at skadelige bakterier fjernes. Deretter overtar gode bakterier slik at denne massen råtner. Naturen får litt hjelp slik at forråtnelsen skjer raskt. Om lag en uke tar det før en død laks er blitt til metan-gass. Etter noe foredling og prosessering er gassen kjølt ned til minus 151 grader og klar til salg.

Men ikke til Trøndelag

1-2 ganger per dag kommer

tankbiler og henter ferdigvarene.

- Nesten all biogassen fra Skogn blir drivstoff for busser og tungtransport i Oslo-området, sier Wollan.

Foreløpig er det altså ikke kortreist, klimavennlig gass på AtB-busser i Trøndelag.

Skal doble kapasiteten

Biogassproduksjonen startet i juni 2018 og fabrikkene ble offisielt åpnet i september. Allerede nå planlegges en utvidelse som vil doble produksjonskapasiteten. Byggingen starter i år og skal være ferdig i 2020.

- Etter byggetrinn to vil biogass fra Skogn spare miljø og klima for utslipp som tilsvarer forurensningen fra 25 000 personbiler med fossilt drivstoff, sier Wollan.

Biogassfabrikken har en stor heilagjeng. Omdanning av død

oppdrettslaks til drivstoff har vært holdt frem som et viktig bidrag i klimakampen og det grønne skiftet. Biokraft blir ofte holdt frem som eksempel på nyordet «sirkulærøkonomi». Det betyr at ressurser blir brukt om igjen, gjerne som del av det grønne skiftet, som når død laks og ubrukelig treflis blir biogass.

Oppstarten har vært vellykket, og Wollan er så sikker på suksess at han allerede nå tenker høyt om mangedobling av produksjonen, enten på Skogn eller på andre steder.

- Jeg tror vi skal bygge fabrikkene som er fem til ti ganger større enn denne. Biogass har et veldig stort potensial, selv om den ufortjent har fått mindre oppmerksomhet enn elbatterier og hydrogen som en grønn løsning for transportsektoren, sier Biokraft-direktøren.

Selv om fabrikkene på Skogn

altså er en internasjonal gigant, ligger Norge langt bak andre land når det gjelder å anvende biogass.

- I Tyskland er det 10 000 biogassfabrikker, men de er små og lokale. Her hjemme må vi tenke annerledes. Vi må bygge noen få, men til gjengjeld store fabrikkene, sier Håvard Wollan.

Største eier er svensk

Det offentlige, ved Innovasjon Norge og Enova, har bidratt med rundt 142 millioner kroner i lån og tilskudd til den private bedriften. Den største eieren er den svenske biogassprodusenten Scandinavian Biogas Fuels AB med 50 prosent av aksjene. Tronderenergi eier 45 prosent, mens Håvard Wollan og Marianne Langvik til sammen eier de siste fem prosentene.

GUNNAR OKSTAD 916 68 911
gunnar.okstad@adresseavisen.no